

Datum van
inontvangstneming

:

29/03/2022

Zaak C-66/22**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

2 februari 2022

Verwijzende rechter:

Supremo Tribunal Administrativo (Portugal)

Datum van verwijzing:

13 januari 2022

Verzoekende partijen:

Infraestruturas de Portugal, S.A.

Futrifer Indústrias Ferroviárias, S.A.

Verwerende partij:

Toscca Equipamentos de Madeira, Lda.

Voorwerp van het hoofdgeding

Het hoofdgeding betreft een geschil in verband met een openbare aanbestedingsprocedure betreffende de aankoop van uitrusting voor het nationale spoorwegnet. Partijen zijn het oneens over het belang dat moet worden gehecht aan het feit dat het bedrijf waaraan de opdracht is gegund, in het verleden door de Autoridade da Concorrência (mededingingsautoriteit, hierna: „ADC”) is beboet wegens mededingingsbeperkende praktijken, alsmede over de vraag of de toepasselijke nationale wetgeving in overeenstemming is met richtlijn 2014/24/EU.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

De vraag rijst of de artikelen 55, lid 1, onder f), en 70, lid 2, onder g), van de Código dos Contratos Públicos (wetboek overheidsopdrachten; hierna: „CCP”) in

overeenstemming zijn met richtlijn 2014/24/EU, in het bijzonder artikel 57, lid 4, onder d) daarvan.

Prejudiciële vragen

I. Is de uitsluitingsgrond van artikel 57, lid 4, onder d), van richtlijn 2014/24/EU een aangelegenheid die is voorbehouden aan de beslissingsbevoegdheid van de aanbestedende dienst?

II. Kan de nationale wetgever het door de aanbestedende dienst krachtens artikel 57, lid 4, onder d), van richtlijn 2014/24/EU te nemen besluit volledig vervangen door een generiek besluit (met de gevolgen van een besluit) van de ADC tot oplegging van een bijkomende sanctie bestaande in een verbod om gedurende een bepaalde periode deel te nemen aan aanbestedingsprocedures, dat wordt genomen in het kader van de oplegging van een geldboete wegens inbreuk op de mededingingsregels?

III. Moet het besluit van de aanbestedende dienst over de „betrouwbaarheid” van de ondernemer met het oog op de naleving (of niet-naleving) van de mededingingsregels buiten de concrete aanbestedingsprocedure, aldus worden begrepen dat het een gemotiveerde beoordeling vereist van de relatieve geschiktheid van deze ondernemer, hetgeen een specifieke uitdrukking vormt van het recht op behoorlijk bestuur in de zin van artikel 41, lid 2, onder c), van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie?

IV. Is de in het Portugese recht in artikel 55, lid 1, onder f), CCP, gekozen oplossing, die de uitsluiting van een ondernemer van een aanbestedingsprocedure op grond van een inbreuk op de mededingingsregels gepleegd buiten de specifieke aanbestedingsprocedure, afhankelijk stelt van een besluit van de ADC met betrekking tot de oplegging van een bijkomende sanctie bestaande in een verbod om deel te nemen aan aanbestedingsprocedures – een procedure waarin het de ADC zelf is die in dat kader beoordeelt of de genomen corrigerende maatregelen passend zijn – in overeenstemming met het Unierecht en, in het bijzonder, met artikel 57, lid 4, onder d), van richtlijn 2014/24/EU?

V. Is de in het Portugese recht gekozen oplossing van artikel 70, lid 2, onder g), CCP, die de mogelijkheid om een inschrijving uit te sluiten op grond van ernstige aanwijzingen voor handelingen, afspraken, praktijken of informatie die de mededingingsregels kunnen vervalsen, beperkt tot de specifieke aanbestedingsprocedure waarin deze praktijken zijn vastgesteld, eveneens in overeenstemming met het Unierecht en in het bijzonder met artikel 57, lid 4, onder d), van richtlijn 2014/24/EU?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikel 41, lid 2, onder c), van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Overweging 101 en artikel 57, lid 4, onder d), en leden 5 tot en met 7, van richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van richtlijn 2004/18/EG (PB 2014, L 94, blz. 65)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Decreto-lei n.º 18/2008 (wetsdecreet 18/2008), geconsolideerde versie, van 29 januari 2008 (Diário da República n.º 20/2008, Serie I, de 29 de enero de 2008), CCP.

Artikel 55, lid 1, onder f), CCP, getiteld „Verbod om deel te nemen aan een aanbestedingsprocedure”, dat de volgende bepalingen bevat:

„1 - De hiernavolgende ondernemingen mogen geen gegadigden, inschrijvers of leden van een samenwerkingsverband zijn:

[...]

(f) ondernemingen waaraan tijdens de in het sanctiebesluit vastgestelde periode het bijkomende verbod is opgelegd om deel te nemen aan een aanbestedingsprocedure waarin de bijzondere wetgeving voorziet, met name de sanctieregelingen inzake arbeid, mededinging en gelijkheid en non-discriminatie [...],

Artikel 55 A, leden 2 tot en met 4, CCP, getiteld „Niet-toepassing van het verbod om deel te nemen aan een aanbestedingsprocedure”, luidt als volgt:

„2 - Een gegadigde of inschrijver die in één van de in lid 1, onder b), c), g), h) of l), van het voorgaande artikel bedoelde situaties verkeert, kan bewijs overleggen dat de door hem genomen maatregelen volstaan ten einde zijn geschiktheid om de opdracht uit te voeren aan te tonen, alsook dat de belangen die het verbod om deel te nemen aan een aanbestedingsprocedure niet worden geschaad, ook al bestaat er in abstracto een reden tot uitsluiting [...].

3 - Op grond van de in het vorige lid genoemde elementen en in het licht van de ernst en de specifieke omstandigheden van de begane inbreuk of begane fout, kan de aanbestedende dienst het verbod om deel te nemen aan een aanbestedingsprocedure buiten toepassing laten.

4 - De in een verbod om deel te nemen aan een aanbestedingsprocedure bestaande sancties die reeds ten uitvoer zijn gelegd of bij een in kracht van gewijsde gegane

rechterlijke beslissing geldig zijn verklaard, kunnen niet overeenkomstig de bepalingen van dit artikel buiten toepassing worden gelaten.”

Artikel 70, lid 2, onder g), CCP, getiteld „Analyse van de inschrijvingen”, bepaalt het volgende:

„2 - Offertes worden uitgesloten als uit de analyse ervan blijkt dat:

[...]

g) er sprake is van ernstige aanwijzingen van handelingen, overeenkomsten, praktijken of informatie die de mededingingsregels kunnen vervalsen.”

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Toscca - Equipamentos em Madeira, Lda. (hierna: „Toscca”) heeft bij de Tribunal Administrativo e Fiscal de Viseu (administratieve en fiscale rechtbank te Viseu, Portugal, hierna: „TAF”) precontractueel administratief beroep ingesteld tegen Infraestruturas de Portugal SA (hierna: „Infraestruturas de Portugal”) waarin zij Futrifer, Indústrias Ferroviárias, SA (hierna: „Futrifer”), als belanghebbende partij heeft aangewezen.
- 2 Voornoemd beroep is ingesteld nadat aan Futrifer een opdracht was gegund voor de aankoop van geërodeerde grenen palen en dwarsliggers voor een basisprijs van 2 979 200 EUR. Toscca vordert nietigverklaring van de handeling waarbij werd gekozen voor de offerte van Futrifer, uitsluiting van die offerte en gunning van de opdracht aan Toscca.
- 3 Tot staving van haar vordering beroept Toscca zich met name op het feit dat de ADC in een eerdere inbreukprocedure aan Futrifer een geldboete had opgelegd wegens schending van het mededingingsrecht in het kader van in 2014 en 2015 georganiseerde aanbestedingsprocedures.
- 4 De TAF verklaarde het beroep in zijn geheel niet-ontvankelijk op grond dat de ernstige aanwijzingen van verstoring van de mededinging zich dienen voor te doen in de betrokken aanbestedingsprocedure, en niet in een eerdere procedure.
- 5 Toscca heeft tegen de uitspraak van de TAF beroep ingesteld bij de Tribunal Central Administrativo Norte (centrale administratieve rechtbank Norte, Portugal; hierna: „TCA”), die zich bij uitspraak van 29 mei 2020 enkel heeft uitgesproken over de onjuiste rechtsopvatting bij de uitlegging en de toepassing van artikel 70, lid 2, onder g), CCP.
- 6 Infraestruturas de Portugal en Futrifer hebben tegen deze uitspraak hoger beroep ingesteld bij de Supremo Tribunal Administrativo (hoogste administratieve rechterlijke instantie, Portugal; hierna: „verwijzende rechter” of „STA”). De STA

vernietigde de uitspraak wegens gebrek aan motivering en verwees de zaak terug naar de TCA.

- 7 In zijn uitspraak van 2 juni 2021 (hierna: „bestreden uitspraak”) heeft de TCA de uitspraak van de TAF vernietigd en Infraestruturas de Portugal gelast de opdracht aan Toscca te gunnen op basis van, met name, het arrest van het Hof van Justitie van 18 december 2014, Generali-Providencia Biztosító Zrt (C-470/13, EU:C:2014:2469).
- 8 Infraestruturas de Portugal en Futrifer zijn tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan bij de verwijzende rechter.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 9 Infraestruturas de Portugal stelt dat de bestreden uitspraak blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting bij de uitlegging van artikel 70, lid 2, onder g) CCP, aangezien dit artikel niet toestaat dat rekening wordt gehouden met gebeurtenissen in het verleden die geen verband houden met de in de betrokken procedure ingediende offerte en daarop geen invloed hebben.
- 10 Dergelijke gebeurtenissen in het verleden zijn voor de betrokken procedure slechts relevant indien zij hebben geleid tot een beslissing waarbij een sanctie is opgelegd die deelname aan toekomstige procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten gedurende een bepaalde periode verbiedt, als bedoeld in artikel 55, lid 1, onder f), CCP, een sanctie die in casu niet is opgelegd.
- 11 De wetgever heeft artikel 57 van richtlijn 2014/14/EU (hierna: „richtlijn”) volledig ten uitvoer gelegd door enerzijds te voorzien in een „verbod om deel te nemen aan een aanbestedingsprocedure” waardoor de inschrijver geen inschrijvingen meer kan indienen in aanbestedingsprocedures wegens gebeurtenissen uit het verleden (artikel 55, lid 1, onder f), CCP) en anderzijds in de uitsluiting van „inschrijvingen” waarvan de analyse actuele aanwijzingen van concurrentieverstorende praktijken aan het licht brengt (artikel 70, lid 2, onder g), CCP).
- 12 Het zou derhalve onjuist zijn om artikel 70, lid 2, onder g) van de CCP aldus uit te leggen dat het een ruimere werkingssfeer heeft dan uit de uitdrukkelijke en letterlijke betekenis ervan blijkt.
- 13 De door de Portugese wetgever beoogde tweedeling omvat dus alle in de richtlijn genoemde gevallen (facultatief en verplicht). Indien de concurrentieverstorende gedraging zich buiten de betrokken aanbestedingsprocedure voordoet en daarop geen invloed heeft, moet zij enerzijds door de ADC worden beoordeeld en kan zij leiden tot een wettelijk verbod om aan toekomstige procedures deel te nemen. Anderzijds zal, indien het gaat om concurrentieverstorende gedragingen of om ernstige aanwijzingen daarvan die bij het onderzoek van de in het kader van de betrokken procedure ingediende offerte aan het licht komen, worden besloten om

die offerte uit te sluiten en de ADC van deze omstandigheid in kennis te stellen, zodat passende maatregelen kunnen worden genomen.

- 14 Infraestruturas de Portugal betoogt voorts dat artikel 57, lid 7, van de richtlijn de lidstaten verplicht te voorzien in een maximumuitsluitingsperiode van niet meer dan drie jaar vanaf de datum van de relevante gebeurtenis.
- 15 Zelfs indien artikel 70, lid 2, onder g) CCP zou worden uitgelegd in de door de bestreden uitspraak voorgestane zin, kan de uitsluiting van het bod dus nooit het gevolg zijn van mededingingsversturende praktijken die zich meer dan drie jaar geleden buiten het kader van de procedure hebben voorgedaan, omdat anders de relevantie van dergelijke praktijken in de tijd niet zou kunnen worden afgebakend, hetgeen een schending van de rechten van verdediging van de betrokken ondernemer zou betekenen.
- 16 Een louter facultatieve uitsluitingsgrond als die van artikel 57, lid 4, onder d) van de richtlijn, waaraan het Unierecht uitdrukkelijk waarborgen inzake veiligheid en verdediging van de marktdeelnemer toevoegt, kan niet worden omgevormd tot een dwingende uitsluitingsgrond voor inschrijvingen die bovendien geen mogelijkheid tot verweer biedt.
- 17 Het zou in strijd zijn met het Unierecht om een juridische oplossing te bieden waarbij een dergelijke facultatieve uitsluitingsgrond wordt toegestaan zonder dat de voorwaarden worden vastgesteld waaronder de ondernemer de gevolgen ervan kan vermijden en zijn betrouwbaarheid kan aantonen, zoals blijkt uit artikel 57, lid 6, van de richtlijn.
- 18 Aangezien de uitsluitingsgrond van artikel 57, lid 4, onder d), van de richtlijn zuiver facultatief is, heeft de wetgever, zelfs bij een ruimere uitlegging ervan - zoals in de bestreden uitspraak - het recht om de uitsluitingsgronden voor inschrijvingen te beperken tot situaties waarin zich in de betrokken procedure zelf aanwijzingen van mededingingsversturende gedragingen voordoen, overeenkomstig het beginsel „wie het meerdere mag, mag ook het mindere”.
- 19 Volgens **Futrifer** is de opt-out-grond van artikel 57, lid 4, onder d) van de richtlijn niet omgezet in artikel 70, lid 2, sub g, van de CCP.
- 20 In deze bepaling van de richtlijn wordt een onderscheid gemaakt tussen de verplichte uitsluitingsgronden, die in de leden 1 en 2 van de richtlijn worden genoemd, en de facultatieve uitsluitingsgronden, die in lid 4 van de richtlijn worden genoemd. De gronden voor verplichte uitsluiting moeten in nationaal recht worden omgezet, en zo niet, dan moeten zij worden uitgelegd in overeenstemming is met de richtlijn. Wat de facultatieve uitsluitingsgronden betreft, zijn de lidstaten niet verplicht deze in nationaal recht om te zetten; het staat hun vrij te beslissen of zij ter beschikking van de aanbestedende diensten moeten worden gesteld.

- 21 Futrifer beroept zich voorts op de rechtspraak van het Hof van Justitie, met name de arresten van 9 februari 2006, *La Cascina e.a.* (C-226/04 en C-228/04, EU:C:2006:94), en van 10 juli 2014, *Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici* (C-358/12, EU:C:2014:2063), ter staving dat de in artikel 57, lid 4, onder d) van de richtlijn voorziene opt-outgronden niet dwingend zijn.
- 22 Indien dergelijke gronden niet in nationaal recht zijn omgezet, kunnen de aanbestedende diensten worden geacht zich rechtstreeks op deze bepaling te kunnen beroepen, ofschoon het, indien een dergelijke rechtstreekse werking wordt toegestaan, altijd slechts een kwestie van discretionaire bevoegdheid van de aanbestedende dienst zal zijn.
- 23 In 2017 heeft de nationale wetgever bij de omzetting van de richtlijn besloten om de facultatieve uitsluitingsgrond van artikel 57, lid 4, onder d), niet in de CCP op te nemen en alleen te voorzien in een bijkomende sanctie bestaande uit een tijdelijk verbod om deel te nemen aan procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten, die de ADC toepast in geval van inbreuk op de mededingingsregels (artikel 55, lid 1, onder f), van de PCC), en de regel van artikel 70, lid 2, onder g), van de CCP in dezelfde bewoordingen te behouden.
- 24 **Toscca** betoogt dat dit weliswaar facultatieve gronden voor uitsluiting van inschrijvers betreft, maar dat de lidstaten verplicht zijn artikel 57, lid 4, onder d) van de richtlijn in nationaal recht om te zetten, aangezien de in deze bepaling voorziene schending van het mededingingsrecht een fundamenteel beginsel van het Europese recht inzake overheidsopdrachten vormt.
- 25 De uitlegging van de regels van de CCP in die zin dat het Portugese recht inzake overheidsopdrachten enkel voorziet in de mogelijkheid om een inschrijver uit te sluiten wanneer hem de bijkomende sanctie van een verbod op deelname aan een procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht is opgelegd, of in de mogelijkheid om een inschrijving uit te sluiten wanneer de aanbestedende dienst tot de conclusie komt dat er in de betrokken aanbestedingsprocedure ernstige aanwijzingen zijn voor praktijken die de mededinging kunnen vervalsen, is in strijd met het Europese recht inzake overheidsopdrachten.
- 26 In het licht van het beginsel van uitlegging conform het Unierecht moet worden gekozen voor de betekenis van artikel 70, lid 2, sub g) CCP, die de juiste omzetting van dit recht en in het bijzonder de nuttige werking van artikel 57, lid 4, onder d) van de richtlijn waarborgt, hetgeen betekent dat vastgestelde inbreuken op het mededingingsrecht die buiten het kader van de betrokken aanbestedingsprocedure plaatsvinden, overeenkomstig artikel 70 ook moeten worden beschouwd als gronden voor uitsluiting van inschrijvingen.
- 27 De uitlegging van de regels van de CCP die voortvloeit uit de hierboven uiteengezette gezamenlijke uitlegging van de artikelen 55, lid 1, onder f), en 70, lid 2, onder g), van de CCP, volgens welke een inbreuk op de mededingingsregels buiten een procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht slechts een

grond voor uitsluiting vormt indien de ADC de bijkomende sanctie van een verbod van deelname aan procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten oplegt, is eveneens in strijd is met het Europese recht inzake overheidsopdrachten, voor zover het de aanbestedende dienst de mogelijkheid ontnemt om de betrouwbaarheid van de inschrijver en van zijn inschrijving te beoordelen, hetgeen een bevoegdheid/verplichting van de aanbestedende dienst is in alle procedures inzake overheidsopdrachten.

Korte motivering van het verzoek om een prejudiciële beslissing

- 28 Volgens de verwijzende rechter lijkt de door de nationale wetgever gekozen juridische oplossing niet verenigbaar met de vereisten van het Unierecht, zoals dat in de richtlijn is neergelegd. Uit overweging 101 van de richtlijn blijkt duidelijk dat de aanbestedende diensten een autonoom besluit moeten kunnen nemen tot uitsluiting van ondernemers die onbetrouwbaar zijn gebleken omdat zij de mededingingsregels hebben geschonden.
- 29 In deze mogelijkheid lijkt niet uitdrukkelijk te zijn voorzien in de CCP, aangezien het alleen is toegestaan een inschrijver uit te sluiten op grond van onbetrouwbaarheid wegens een inbreuk op het mededingingsrecht buiten de betrokken procedure om, indien de ADC uitdrukkelijk de bijkomende sanctie van een verbod om deel te nemen aan procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten heeft opgelegd, en het ook aan de ADC is om de duur van een dergelijke uitsluiting vast te stellen.
- 30 De vraag is dus welk orgaan verantwoordelijk is voor de beoordeling van de betrouwbaarheid, maar ook wat de aard van de te verrichten beoordeling van de betrouwbaarheid is, aangezien de redenen die ten grondslag liggen aan de toepassing van een generieke accessoire maatregel van een algemeen verbod om deel te nemen aan aanbestedingsprocedures, niet van dezelfde aard zijn als die welke opgesloten liggen in de door een aanbestedende dienst te verrichten beoordeling met betrekking tot een specifieke procedure.
- 31 Volgens de verwijzende rechter moet worden nagegaan of de handeling waarbij een opdracht wordt gegund aan een inschrijver die wegens een inbreuk op het mededingingsrecht in een eerdere door dezelfde aanbestedende dienst georganiseerde procedure is bestraft, als voldoende gemotiveerd kan worden beschouwd, indien deze aanbestedende dienst in het kader van die procedure geen onafhankelijke beoordeling verricht naar de betrouwbaarheid van de gekozen inschrijver, welke beoordeling door de andere inschrijvers kan worden aangevochten, in het licht van de eis van uitdrukkelijke motivering van administratieve besluiten, die thans een uiting is van het recht op behoorlijk bestuur in de zin van artikel 41, lid 2, onder c), van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- 32 Het verschil tussen de beoordeling die ten grondslag ligt aan de toepassing van een bijkomende maatregel die deelneming aan procedures voor het plaatsen van

overheidsopdrachten verbiedt door de ADC en de beoordeling van de betrouwbaarheid door de aanbestedende dienst van de opdracht is in de onderhavige zaak bijzonder relevant, nu deze betrekking heeft op een opdracht voor de aankoop van goederen voor de nationale spoorweginfrastructuursector die op 27 juli 2019 is gegund aan een onderneming die bij een eindbeschikking van 26 juni 2019 door de ADC is beboet wegens schending van het mededingingsrecht in het kader van in 2014 en 2015 georganiseerde openbare aanbestedingen.

- 33 Derhalve moet worden vastgesteld of de door de nationale wetgever gekozen oplossing, die inhoudt dat de aanbestedende dienst in het kader van de betrokken aanbestedingsprocedure geen autonome beoordeling kan verrichten van de betrouwbaarheid van een wegens schending van het mededingingsrecht bestrafte inschrijver, in overeenstemming is met het Unierecht, zowel voor wat de ernst van de inbreuk betreft als de gevolgen ervan voor de concrete procedure, alsmede of de maatregelen die de bestrafte onderneming heeft genomen om de gevolgen van de begane inbreuk te verhelpen, passend zijn in het kader van de daadwerkelijke aanbestedingsprocedure, aangezien de beoordeling van deze corrigerende maatregelen naar nationaal recht uitsluitend is voorbehouden aan de ADC.
- 34 De verwijzende rechter verwijst uitdrukkelijk naar het arrest van het Hof van 19 juni 2019, ██████ (C-41/18, EU:C:2019:507), waaruit blijkt dat het Unierecht zich verzet tegen oplossingen die de aanbestedende dienst beletten om bij het onderzoek van de geschiktheid en betrouwbaarheid van een inschrijver in het kader van een aanbestedingsprocedure een autonome beoordeling van de uitsluiting van die inschrijver uit te voeren.
- 35 Dit arrest bevestigt het standpunt van de advocaat-generaal in zijn conclusie, waarin hij duidelijk stelt dat het argument dat het feit dat een uitsluitingsgrond facultatief is, de lidstaat in staat stelt te besluiten deze grond op beperkte wijze toe te passen, dat wil zeggen door de werking ervan te beperken, niet aanvaardbaar is.
- 36 Uit dezelfde conclusie volgt ook dat de in overweging 101 bedoelde inbreuk op de mededingingsregels in wezen van niet-contractuele aard is en derhalve door de aanbestedende dienst moet worden beoordeeld bij de toetsing aan het betrouwbaarheidsvereiste, zoals het Hof van Justitie heeft geoordeeld in het arrest van 9 februari 2006, La Cascina e.a. (C-226/04 en C-228/04, EU:C:2006:94); van 14 december 2016, Connexion Taxi Services (C-171/15, EU:C:2016:948); en van 20 maart 2018, Commissie/Oostenrijk (C-187/16, EU:C:2018:194) en zoals ten slotte uitdrukkelijk in de richtlijn is bepaald.
- 37 De schending van de mededingingsregels buiten het kader van de betrokken aanbestedingsprocedure vormt thans volgens het Unierecht een essentieel onderdeel van de beoordeling van de betrouwbaarheid van de inschrijver, die de aanbestedende dienst verplicht is zelf te verrichten in de procedure, en wel op voldoende gemotiveerde wijze.

- 38 Volgens de verwijzende rechter voorziet de Portugese wetgeving daar echter niet in. Dit is zowel het geval wanneer zij de beoordeling van de gevolgen die een schending van de mededingingsregels in het kader van toekomstige aanbestedingsprocedures kan hebben, uitsluitend aan de ADC overlaat, als wanneer zij dit orgaan de uitsluitende bevoegdheid verleent om te beoordelen onder welke voorwaarden de genomen corrigerende maatregelen passend moeten zijn, zodat de aanbestedende dienst geen beoordeling dienaangaande kan verrichten in het kader van de concrete procedure waarin deze vraag rijst.